

dr hab. inż. Marian Żuber
Wydział Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji
Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

RECENZJA

monografii stanowiącej osiągnięcie naukowe na temat:
POZNAWCZE PROBLEMY EWALUACJI ĆWICZEŃ OCHRONY LUDNOŚCI
oraz dorobku naukowego i aktywności naukowej
w postępowaniu habilitacyjnym:
dr. inż. Tomasza Zwęglińskiego

1. Podstawa formalna sporządzenia recenzji oraz informacja o obowiązujących przepisach prawa na dzień wszczęcia postępowania habilitacyjnego

Formalną podstawę opracowania recenzji stanowią *Ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z późn. zm.* oraz *Uchwała Nr 35/23 Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Bezpieczeństwie Akademii Pożarniczej z dnia 29 listopada 2023 r. w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego st. bryg. dr inż. Tomaszowi Zwęglińskiemu.*

Zgodnie z art. 219 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* obowiązującej w dniu wszczęcia postępowania habilitacyjnego stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która posiada stopień doktora, posiada w dorobku osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o bezpieczeństwie oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej.

Wymagania w zakresie osiągnięć naukowych kandydata do stopnia naukowego doktora habilitowanego dotyczą co najmniej: posiadania jednej monografii naukowej wydanej przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w obowiązującym wykazie lub cyklu powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w obowiązującym wykazie lub zrealizowanie oryginalnego osiągnięcia projektowego, konstrukcyjnego lub technologicznego, a także wykazanie się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej.

2. Podstawowe dane o Kandydacie do stopnia naukowego doktora habilitowanego

Doktor Tomasz Zwęgliński w 2001 roku ukończył studia I stopnia, a w 2003 roku studia II stopnia w Szkole Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie, gdzie uzyskał stopień zawodowy magistra inżyniera pożarnictwa. Rok później (2004) w tej samej uczelni ukończył studia podyplomowe w zakresie zarządzania w stanach zagrożenia.

Podnosząc swoje kwalifikacje w 2011 roku ukończył studia podyplomowe organizowane przez Politechnikę Warszawską oraz Centralny Instytut Ochrony Pracy PIB w Warszawie w zakresie bezpieczeństwa i ochrony człowieka w środowisku pracy. Kolejnym etapem doskonalenia kompetencji było ukończenie w 2018 roku Międzynarodowych studiów podyplomowych CBRN Security Manager prowadzonych przez Uniwersytet Łódzki we współpracy z konsorcjum skupiającym kilka uczelni, w tym także zagranicznych.

W dniu 26 czerwca 2012 r. uchwałą Rady Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii Obrony Narodowej w Warszawie, na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej na temat: „*Przydatność szkoleń prowadzonych metodą kształcenia na odległość do podniesienia świadomości społecznej o reagowaniu na zagrożenia*”, został mu nadany stopień naukowy **doktora nauk o obronności w specjalności dydaktyka obronna**. Promotorem w przewodzie doktorskim był prof. dr hab. Stanisław Śladkowski.

Obronę rozprawy doktorskiej poprzedził opublikowaniem, jako autor:

- 1 rozdziału w monografii wieloautorskiej,
- 1 artykułu zamieszczonego w czasopiśmie naukowym (Zeszyty Naukowe Szkoły Głównej Służby Pożarniczej).

Ponadto aktywność naukowa Kandydata związana była także z wystąpieniami w czasie 5 konferencji o zasięgu krajowym i zagranicznym, kierowaniem zespołami badawczymi w realizacji 4 międzynarodowych projektów badawczych, a także wystąpieniem w roli eksperta europejskiego programu badawczego. Przed realizacją pracy doktorskiej odbył staż zawodowy w trzech ośrodkach zagranicznych oraz uczestniczył w pracach zespołów przygotowujących międzynarodowe projekty dotyczące szkolenia w zakresie ochrony ludności.

Przebieg działalności naukowo-zawodowej Kandydata prezentuje się następująco:

- 2001-2008 – nieetatowy dowódca sekcji i dyspozytor w JRG SGSP w Warszawie;
- 2001-2004 – specjalista w Dziale Współpracy z Zagranicą SGSP w Warszawie;
- 2004-2014 – kierownik Działu Współpracy z Zagranicą SGSP w Warszawie;
- 2014-2015 – Kierownik Zakładu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Wydziału Inżynierii Bezpieczeństwa Wewnętrznego SGSP w Warszawie;
- 2015-2019 – Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Wewnętrznego Wydziału Inżynierii Bezpieczeństwa Wewnętrznego SGSP w Warszawie;

- 2019-2020 – Dyrektor Instytutu Bezpieczeństwa Wewnętrznego SGSP w Warszawie, a jednocześnie przewodniczący Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Bezpieczeństwie w Uczelni;
- od 2020 – adiunkt w Instytucie Bezpieczeństwa Wewnętrznego SGSP, a obecnie Akademii Pożarniczej w Warszawie.

Podsumowując można stwierdzić, że doświadczenie zdobyte zarówno po ukończeniu studiów, jak i w trakcie przygotowywania rozprawy doktorskiej dały Kandydatowi do stopnia doktora habilitowanego podstawy dotyczące przygotowania teoretycznego i praktycznego w obszarze bezpieczeństwa, w tym ochrony ludności w sytuacjach kryzysowych, co pozwoliło na osiągnięcie niezbędnych kompetencji do zajmowania się problematyką badań, w przedstawionym do recenzji dorobku oraz osiągnięciu naukowym.

3. Informacja o osiągnięciach naukowych ocenianych w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego

3a. Tytuł osiągnięcia naukowego

W oparciu o art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, jako osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę do ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego Kandydat wskazał:

- monografię: *Poznawcze problemy ewaluacji ćwiczeń ochrony ludności*, Wydawnictwo Akademii Pożarniczej, Warszawa 2023, ISBN: 978-83-966806-7-9. Monografia stanowi samodzielne opracowanie Kandydata do stopnia naukowego doktora habilitowanego.
- cykl siedmiu artykułów naukowych, których celem była diagnoza poziomu współpracy państw UE w zakresie ochrony ludności w wymiarze indywidualnym i zbiorowym na wypadek zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego przekraczającego możliwości reakcji pojedynczego państwa w wymiarze interwencji na poziomie europejskim i globalnym. Cykl artykułów obejmuje następujące pozycje:
 - Zwęgliński T., Stefańska M. (2021). *From Mobilization to Lessons Learnt – Civil Protection and Humanitarian Aid Operations in Mozambique 2019*. *Security Dimensions*, 36(36), pp. 94–121;
 - Zwęgliński T. (2020). *Polish Approach to Sharing Resources Deployable for the EU Civil Protection Mechanism*. *Internal Security*, 13(1), pp. 143–156;
 - Zwęgliński T. (2020). *An Overview of the European Union Instruments Contributing to the Internal Security of the Organization and its Member States*. *Zeszyty Naukowe SGSP*, 74(2), pp. 181–196;

- Zwęgliński T., Arculeo C. (2020). *Risk management as a tool of the civil emergency planning in the United Kingdom – comparison with the Polish approach*. *Internal Security*, 12(2), pp. 55–82;
- Zwęgliński T., Rodríguez Cordero M. (2019). *Spanish Civil Protection System as a Part of European Union Emergency Response*. *Internal Security*, 2, pp. 165–178;
- van Duuren C., Zwęgliński T. (2019). *Analysis of the Dutch Crisis Response System in the Context of the Common European Union Resilience*. *Internal Security*, 2, pp. 55–64;
- Zwęgliński T., Morgado C. (2018). *Analytical approach to cooperation of the State Fire Service with the Police in Poland in the context of brief comparison with Portuguese reality*. *Internal Security*, 10(1), pp. 161–182.

3b. Dane naukometryczne jakie uzyskał Kandydat na dzień wszczęcia postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Dane naukometryczne przedstawione przez Kandydata pozwalają na dokonanie oceny jego dorobku w oparciu o przyjęte wskaźniki. Przedstawione wyniki prezentują dane na dzień 12 września 2023 roku. Jeden ze wskaźników stanowi liczba cytowań, która wskazuje na dostępność opublikowanych prac w świecie nauki oraz korzystanie z dorobku Kandydata przez innych autorów. Liczba cytowań przedstawionych przez Kandydata obejmuje analizę danych zamieszczonych w czterech bazach naukowych (Scopus, Web of Science, Google Scholar oraz Research Gate). Wyniki analizy wskazują na znaczną liczbę cytowań i przedstawia się następująco: Scopus – 54 cytowania, w tym 13 autocytowań, Web of Science – 37 cytowań, w tym 3 autocytowania, Google Scholar – 234 cytowania, w tym 86 autocytowań, Research Gate – 166 cytowań, w tym 58 autocytowań. Zaprezentowane dane wskazują na znaczne rozpowszechnienie dorobku Autora oraz uznanie korzystających z opublikowanych danych poprzez powoływanie się na wyniki badań Kandydata. Szczególnie dotyczy to publikacji cytowanych w innych krajach (21), co pokazuje, jak znaczny zasięg posiadają prace publikowane przez Autora.

Kandydat w oparciu o dane pięciu czasopism o wskaźniku Impact Factor (od 3,251 do 4,614) przedstawił sumaryczną wartość IF na poziomie 18,921.

Kolejnym wskaźnikiem naukometrycznym jest indeks Hirscha wskazujący na znaczenie prac naukowych Kandydata. Wielkości Indeksu Hirsha Kandydat oparł na bazach naukowych, w oparciu o które przedstawił liczbę cytowań. Najbardziej miarodajne bazy pozwoliły na ustalenie tej wartości na poziomie: h-index =3 dla bazy Web of Science oraz h-index=4 dla bazy Scopus. Natomiast najbardziej popularna w naszym kraju baza Google Scholar wskazała Indeks Hirsha na poziomie h-index =10.

3c. Informacja o liczbie publikacji naukowych Kandydata

Pan dr inż. Tomasz Zwęgliński wykazał się bogatym dorobkiem naukowym, w tym licznymi publikacjami realizowanymi samodzielnie oraz we współpracy z innymi autorami, opublikowanymi głównie w okresie od uzyskania stopnia naukowego doktora do wszczęcia postępowania habilitacyjnego. Wśród opracowań należy wskazać monografię przygotowaną samodzielnie, określoną jako osiągnięcie naukowe Kandydata wskazane do oceny w czasie postępowania, a także dwie monografie, których Kandydat był współautorem:

- Zwęgliński T., Smolarkiewicz M., Gromek P. (2020). *Efekt kaskadowy współczesnym wyzwaniem zarządzania kryzysowego*, Szkoła Główna Służby Pożarniczej, Warszawa, ss. 116, ISBN 978-83-957235-9-9,
- Wiśniewski B., Socha R., Zwęgliński T. (2017). *Cognitive and Utilitarian Conditions of State Security*, Intelkti Publishing, Tbilisi, pp. 97, ISBN 978-9941-470-58-5.

Znaczną grupę publikacji stanowią rozdziały zamieszczone w monografiach będących pracami zbiorowymi. Kandydat wymienił 22 publikacje w formie rozdziałów w monografiach, z czego 13 przygotowanych samodzielnie oraz 9 we współpracy z innymi autorami w okresie po obronie pracy doktorskiej, a w tym 9 publikacji w języku angielskim. Porównując ten dorobek z analogicznym przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora (1 opracowanie) przyrost dorobku jest znaczący. Duża część opracowań obejmuje zagadnienia dotyczące pomocy humanitarnej oraz zarządzania kryzysowego, w tym ochrony ludności w sytuacjach kryzysowych, czyli tematyki stanowiącej główny nurt badawczy Kandydata.

W kontekście powyższych rozważań za szczególnie cenne uważam przede wszystkim pozycje z dorobku Kandydata, które korespondują z treściami zawartymi w monografii przedstawionej jako osiągnięcie naukowe. Wśród publikacji, które warto wymienić, ze względu na powiązanie z tematyką osiągnięcia naukowego, a tym samym dodatkowe wzbogacenie wkładu w rozwój dyscypliny nauko o bezpieczeństwie, znajdują się:

1. Zwęgliński T. (2020). *Analiza podstaw prawno-formalnych oceny ćwiczeń zarządzania kryzysowego* [w] *Racjonalizacja zarządzania jednolitymi formacjami umundurowanymi odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo wewnętrzne. Tom VIII*, Wiśniewski B., Gikiewicz M., Kochańczyk R. (red.), Szkoła Główna Służby Pożarniczej, Warszawa.
2. Zwęgliński T. (2020). *Ocena efektywności zastosowania metody kształcenia zdalnego w podnoszeniu kwalifikacji menadżerów bezpieczeństwa – badania porównawcze* [w] *Badania i edukacja w kształtowaniu kompetencji specjalistów bezpieczeństwa wewnętrznego*, Zwęgliński T. (red.), Szkoła Główna Służby Pożarniczej, Warszawa.

3. Zwęgliński T. (2020). *Rationalization of emergency response measures for haz-mat incidents involving LNG in road transport* [in] *Internal Security and Public Security. Law and Organization*, Sander G.G., Wiśniewski B., Kobes P. (Eds.), Verlag Dr. Kovač GMBH Fachverlag für Wissenschaftliche Literatur, Hamburg.
4. Radkowski R., Zwęgliński T. (2020). *Wybrane problemy organizacji długotrwałych działań ratowniczych* [w] *Racjonalizacja zarządzania jednolitymi formacjami umundurowanymi odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo wewnętrzne. Tom VI*, Wiśniewski B., Czupryński A., Gikiewicz M. (red.), Szkoła Główna Służby Pożarniczej, Warszawa.
5. Zwęgliński T. (2017). *Wymiar pomocy międzynarodowej podczas powodzi 2010 roku* [w] *Bezpieczeństwo w obszarach przygranicznych – Tom I*, Kaczmarczyk B. (red.), Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.
6. Zwęgliński T. (2017). *Diagnoza istoty i relacji między ochroną ludności i obroną cywilną w ujęciu krajowym i międzynarodowym* [w] *Administracja bezpieczeństwa – wybrane problemy – Tom IV*, Wiśniewski B., Babiński A., Osierda A., Kobes P. (red.), Wyższa Szkoła Administracji, Bielsko-Biała.
7. Zwęgliński T. (2017). *Rosyjskie konwoje humanitarne na Ukrainie w kontekście podstawowych reguł świadczenia pomocy humanitarnej* [w] *Wymiary bezpieczeństwa europejskiego*, Leszczyński M., Molendowska M., Pawłuszko T. (red.), Uniwersytet Jana Kochanowskiego, Kielce.
8. Zwęgliński T. (2017). *Globalny wymiar koordynacji ochrony ludności i pomocy humanitarnej* [w] *Zarządzanie instytucjami publicznymi i prywatnymi w kontekście niepewności zagrożeń, kryzysów i ryzyka*, Wiśniewski B., Prońko J. (red.), Wyższa Szkoła Policji, Szczytno.
9. Zwęgliński T. (2017). *Organizacja ewakuacji ludzi z obiektów sakralnych* [w] *Bezpieczeństwo uczestników zgromadzeń religijnych*, wydanie drugie uzupełnione, Wiśniewski B., Prędecka A., Bryk J., Szela A. (red.), Szkoła Główna Służby Pożarniczej, Fundacja Obserwatorium Społeczne, Warszawa-Wrocław.
10. Zwęgliński T. (2015). *European civil protection response potential in floods* [in] *The BaltPrevResilience Monograph Report on Awareness Raising, Bridging and Building Community Resilience in the Baltic Sea Region*, Zwęgliński T., Gromek P., Gikiewicz M., Prędecka A. (Eds), Wydawnictwo Arka, Warsaw.

Uzupełnieniem tej części działalności naukowej był współdziałanie w redagowaniu monografii wieloautorских stanowiących wspólny dorobek naukowców prowadzących badania

w obszarze bezpieczeństwa. Doktor inżynier Tomasz Zwęgliński uczestniczył w redakcji 9 monografii, w tym 1 wydanej w Wlk. Brytanii.

3d. Informacja o najważniejszych czasopismach, w których Kandydat opublikował swoje prace naukowe

Kandydat publikował swoje prace także w czasopismach naukowych, wśród których wymienia 8 publikacji autorskich oraz 19 publikacji współautorskich zamieszczonych w czasopismach naukowych. Kandydat nie podał ogólnej punktacji wynikającej z ustaleń MNiSzW. Do najważniejszych czasopism, w których opublikował swoje prace można zaliczyć:

- *Building and Environment* – IF 4,053 (liczba publikacji 1, liczba punktów przypisanych czasopismu – 40 – wg starego systemu punktowego),
- *Building Simulation* – IF 3,751 (liczba publikacji 1, liczba punktów przypisanych czasopismu - 100),
- *Sustainability* – IF 3,251 (liczba publikacji 1, liczba punktów przypisanych czasopismu - 100),
- *Energies* – IF 3,252 (liczba publikacji 1, liczba punktów przypisanych czasopismu - 140),
- *Int. J. Environ. Res. Public Health* – IF 4,614 (liczba publikacji 1, liczba punktów przypisanych czasopismu - 140).

Publikacje dotyczyły treści obejmujących zagadnienia z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, przeciwdziałania zagrożeniom w okresie pandemii Covid-19, a szczególnie działań w zakresie niesienia pomocy w sytuacjach kryzysowych. Wśród publikacji uzupełniających dorobek, a związanych z innymi treściami niż ewaluacja ćwiczeń z zakresu ochrony ludności, można wymienić:

- Smolarkiewicz M., **Zwęgliński T.** (2023). *Safety of radiological and nuclear quasi-experiment – case study*. Scientific Papers of the Main School of Fire Service, 85, pp. 107-118.
- **Zwęgliński T.** (2022). *Conventional Event Tree Analysis on Emergency Release of Liquefied Natural Gas*. International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(5), 2961.
- Ogrodnik P., Powęzka A., Piec R., **Zwęgliński T.**, Smolarkiewicz M., Gromek P., Wróbel R., Węsierski T., Majder-Łopatka M., Wąsik W. (2021). *Testing selected personal protection items of firefighters in combined conditions of mechanical loads and temperatures occurring during cryogenic gas leaks*. Energies, 14(22), 7698.

- Balatonyi L., **Zwęgliński T.** (2021). *Flood Forecasting and Disaster Risk Management – a Case Study of Danube River*. Scientific Papers of the Main School of Fire Service, 2(80), pp. 109-124.
- **Zwęgliński T.** (2020). *The Use of Drones in Disaster Aerial Needs Reconnaissance and Damage Assessment – Three-Dimensional Modeling and Orthophoto Map Study*. Sustainability, 12, 6080.
- **Zwęgliński T.**, Radkowski R. (2020). *Jednostki ochrony przeciwpożarowej podczas epidemii COVID-19. Funkcjonowanie i zadania w pierwszych miesiącach aktywności wirusa SARS-CoV-2*. Zeszyty Naukowe Szkoły Głównej Służby Pożarniczej, 76, s. 93-114.
- Kulmala I., **Zwęgliński T.**, Smolarkiewicz M., Salmela H., Kalliohaka T., Taipale A., Kataja J., Mäkipää V. (2020). *Effect of enhanced supply air filtration in buildings on protecting citizens from environmental radioactive particles*. Building Simulation, 13, pp. 865–872.
- **Zwęgliński T.** (2018). *Analiza europejskiego potencjału zdolności reagowania kryzysowego i wizje jego rozwoju*. Studia i Materiały "Miscellanea Oeconomicae", R.22/4(2), s. 493-505.
- Wiśniewski B., Socha R., **Zwęgliński T.** (2017). *Cognitive and utilitarian conditions of non-governmental organization activities for the security of the state*. Safety Engineering Journal, 7(1), pp. 39-45.
- Kulmala I., Salmela H., Kalliohaka T., **Zwęgliński T.**, Smolarkiewicz M., Taipale A. (2016). *A tool for determining sheltering efficiency of mechanically ventilated buildings against outdoor hazardous agents*. Building and Environment, 106, pp. 245-253.
- Wiśniewski B., Socha R., **Zwęgliński T.** (2016). *Public administration, public tasks - mutual relations in the context of the Polish experiences the field of safety and security management*. Facta Universitatis, Series: Working and living environmental protection, 13(3), pp. 189-196.
- Wiśniewski B., Socha R., **Zwęgliński T.** (2016). *Polish approach to problems concerning the sources, contexts and consequences of potential threats in case of mass gatherings*. *Bolyai Szemle*, 2, pp. 68-77.
- **Zwęgliński T.** (2014). *Wybrane zagadnienia zarządzania logistyką w międzynarodowych operacjach pomocy humanitarnej*. Logistyka, 6, s. 14924-14936.

3e. Informacja o udziale Kandydata w pracach naukowych i jego roli w powstawaniu współautorskich prac naukowych

Kolejnym, niezwykle istotnym elementem pracy naukowej dr. inż. Tomasza Zwęglińskiego jest udział w realizacji projektów naukowo-badawczych w ramach europejskich i krajowych programów badawczych. W sumie uczestniczył w realizacji 17 projektów badawczych, w których pełnił rolę kierownika projektu, wykonawcy oraz eksperta zewnętrznego uczestniczącego w ewaluacji przyjętych rozwiązań. W ostatnim okresie uczestniczył w przygotowaniu wniosku do NCBR o finansowanie projektu dotyczącego systemu wsparcia koordynacji operacji lotniczych statków bezzałogowych (BSP) i załogowych w sytuacjach kryzysowych oraz w warunkach ograniczonej łączności. Wśród zrealizowanych projektów za najważniejsze należy uznać te, które podejmowały problematykę bezpieczeństwa, w tym także związanych z zarządzaniem kryzysowym i ochroną ludności. Spośród wszystkich projektów realizowanych w analizowanym okresie, na uwagę zasługują przede wszystkim projekty takie jak:

Projekty międzynarodowe

1. Projekt *ProSPeReS - Protection System for large gatherings of People in Religious Sites* – współfinansowany z Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego UE – Policja (ISFP) i Ministerstwa Edukacji i Nauki RP - kierownik zespołu SGSP (2021-2023);
2. Projekt „*BaltPrevResilience - codzienne zdarzenia i katastrofy w Regionie Morza Bałtyckiego - prewencja i budowanie odporności*” - współfinansowany z Instrumentu Finansowego Ochrony Ludności UE oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego - kierownik zespołu SGSP (2014-2016);
3. Projekt “*Center of Excellence CBRN Project 31 - Network of universities and institutes for raising awareness on dual-use concerns of chemical materials*” finansowany z Instrumentu Stabilności UE oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego - kierownik zespołu SGSP (2013-2015);
4. Projekt „*DESTRIERO - Improving damage assessment and decision making in complex crises situations*” finansowany z 7 Programu Ramowego Badań i Rozwoju Technologicznego UE oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego – wykonawca projektu (2013-2015);
5. Projekt “*GECCO - Space-derived GEoinformation for Crisis management and Coordination*” – finansowany w ramach Programu PECS Plan for European Cooperat-

ing States Europejskiej Agencji Kosmicznej (ESA) – wykonawca projektu (2013-2015);

6. Projekt *”PRACTICE - Preparedness and Resilience against CBRN Terrorism using Integrated Concepts and Equipment”* – finansowany z 7 Programu Ramowego Badań i Rozwoju Technologicznego UE oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego – wykonawca projektu (2011-2014).

Projekty krajowe

1. Projekt *„Opracowanie założeń zintegrowanego systemu gromadzenia i przetwarzania wiedzy ratowniczej dla faz: przygotowania, zapobiegania, reagowania i odbudowy, na potrzeby ochrony przeciwpożarowej i ochrony ludności”* – konkurs NCBR - członek zespołu APOż. (2023);
2. Projekt *„Innowacyjne stanowisko badawczo-treningowe “Trenażer LNG” służące do opracowania taktyki działań z wykorzystaniem sprzętu będącego na wyposażeniu PSP podczas zdarzeń LNG”*, konkurs NCBR - wykonawca w projekcie (2018).

Aktywność i uczestnictwo Kandydata w zespołach badawczych wskazuje na umiejętność pracy w zespole oraz występowania w roli lidera zespołu.

Kandydat poprzez uczestnictwo w pracach naukowo-badawczych zdobył określone doświadczenie oraz doskonalił warsztat badawczy, wprowadzając do praktyki wynikające z nich wnioski. W mojej opinii stanowiło to podstawę do prowadzenia badań i opracowania ich wyników w formie monografii wskazanej, jako osiągnięcie naukowe. Liczba publikacji związanych z prowadzonymi badaniami wskazuje na dążenie do popularyzacji uzyskanych wyników, celem ich rozpowszechnienia w środowiskach zajmujących się powyższą tematyką.

3f1. Ocena monografii wskazanej jako osiągnięcie naukowe

Przedstawiona do recenzji monografia pt. *„Poznawcze problemy ewaluacji ćwiczeń ochrony ludności”*, stanowi zwarte opracowanie naukowe liczące 512 stron, w tym 90 rysunków, 25 tabel i 2 załączniki. Monografia została wydana w 2023 roku. Składa się z wprowadzenia, trzech rozdziałów, wniosków i uogólnienia, bibliografii, spisu rysunków i tabel oraz załączników.

Zagadnienie ochrony ludności, a co za tym idzie zapewnienie bezpieczeństwa obywateli, to zagadnienie, które należy do obowiązków państwa, a właściwie tych, którzy w imieniu obywateli odpowiadają za jego zapewnienie. Aby uzyskać skuteczne działanie podmiotów

powołanych do realizacji tego celu należy dążyć do opracowania właściwych procedur działania, a następnie sprawdzić, jak te procedury przyczyniają się do spełnienia postawionych obowiązków. Służyć temu mają praktyczne metody do których należą m.in. ćwiczenia praktyczne, w czasie których realizowane są założone scenariusze. Jednak właściwy przebieg ćwiczenia, jego ocena oraz wdrożenie zadań stanowiących wnioski uzyskane w ich trakcie, wpływają na skuteczność spełnienia zadania mającego na celu zapewnienie bezpieczeństwa obywateli. Temu zagadnieniu Kandydat poświęcił swoje rozważania zaprezentowane w monografii określonej, jako osiągnięcie naukowe.

Przedstawiona monografia jest dziełem mieszczącym się w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie. W mojej ocenie opracowanie spełnia wymogi monografii, gdyż zgodnie z jej definicją, prezentuje problematykę wyrażoną jej tytułem w sposób oryginalny i twórczy oraz posiada przypisy i bibliografię odnoszącą się do licznych źródeł z jakich korzystał Autor podczas jej opracowywania.

Treść dzieła odpowiada tytułowi, zaś jej struktura jest racjonalna, a podział treści uzasadniony przyjętą konwencją prowadzonych rozważań. Niektórzy badacze uznają, jako obowiązującą zasadę równomiernej objętości poszczególnych rozdziałów zawartych w monografii. Autor w swojej koncepcji uznał za zasadne dokonać nierównomiernego rozmieszczenia omawianych treści (rozdział 1- 66 stron, rozdział 2 – 355 stron, rozdział 3 – 74 strony). Osobiście uważam, że struktura ta jest jak najbardziej prawidłowa, gdyż Autor uznał, że rozdziałowi 2 - *Prognoza* powinien poświęcić najwięcej miejsca i przeprowadzić tak szerokie rozważania, aby odpowiedzieć na pytanie „*jak powinno być i dlaczego*”. Od tego bowiem uzależnił właściwe funkcjonowanie proponowanych rozwiązań w przyszłości, co ma wpłynąć na poprawę stanu bezpieczeństwa obywateli.

Monografię otwiera **Wprowadzenie**, w którym Autor po krótkim opisie, który można uznać za wstęp w problematykę ćwiczeń stanowiących tło dla prowadzonych rozważań, przeszedł do zaprezentowania układu treści monografii. W części tej Autor zadając pytanie „...czy ćwiczenia prowadzą do oczekiwanych efektów, a jeżeli tak, to skąd wiadomo, że tak jest?...” niejako wprowadza w istotę przyszłych rozważań, które mają dotyczyć istoty prowadzenia ćwiczeń, a więc osiągnięcia rezultatów, które wskażą na kierunki do jakich powinno się dążyć, konieczności wprowadzenia korekt w dotychczasowych działaniach, czy też zmian w samym systemie zarządzania kryzysowego. Służyć ma temu ewaluacja osiągniętych efektów ćwiczeń.

W **pierwszym rozdziale** zatytułowanym *Diagnoza* Autor zakłada, że przeprowadzona w nim analiza pozwoli odpowiedzieć na pytanie z czego wynikają problemy związane z ewaluacją ćwiczeń dotyczących ochrony ludności. W omówionej sytuacji problemowej wskazuje na konieczność określenia kryteriów ewaluacji ćwiczeń, które pozwolą na właściwą diagnozę, czy przeprowadzenie ćwiczeń i wnioski z nich wypływające wpłyną na poprawę sytuacji

funkcjonowania danego systemu. Zwraca uwagę na brak rozwiązań, które pozwoliłyby na pewną normalizację prowadzenia ewaluacji, dla uzyskania reprezentatywnych wyników potwierdzających uzyskanie określonych rezultatów. Dla potwierdzenia znaczenia prowadzenia ćwiczeń dla właściwego procesu planowania opiera się na badaniach przeprowadzonych w 2018 roku, na temat skuteczności funkcjonowania systemu ochrony ludności i konfrontuje wyniki z raportem NIK, z tego samego roku. W efekcie podsumowuje prowadzoną analizę stwierdzeniem, że istnieje konieczność usystematyzowania zasad prowadzenia ewaluacji, co pozwoli organizatorom ćwiczeń na ich realizację według ustalonych procedur. W końcowej części rozdziału Autor przeanalizował prawne uwarunkowania organizacji i ewaluacji ćwiczeń w czterech „podmiotach” odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ludności:

- system zarządzania kryzysowego;
- Obrona Cywilna Kraju;
- Krajowy system ratowniczo-gaśniczy;
- Państwowe Ratownictwo Medyczne i system powiadamiania ratunkowego;
- Policja.

Pozwoliło to na prezentację prawnych uwarunkowań prowadzenia ćwiczeń w ochronie ludności.

Rozdział drugi, któremu Kandydat nadał tytuł *Prognoza*, to najobszerniejsza część monografii, która ma dać odpowiedź na pytanie: jak powinien być zorganizowany proces ewaluacji i dlaczego? Zawiera ona istotę rozwiązania zaproponowanego przez Kandydata w zakresie prowadzenia ewaluacji ćwiczeń w zakresie ochrony ludności. W pierwszej części rozdziału dokonuje taksonomii funkcji ochrony ludności, co ma stanowić podstawę do właściwego zidentyfikowania i opisanie elementów, które decydują o skutecznej ochronie obywateli. W oparciu o skonstruowany model Autor przystąpił do charakterystyki funkcji składających się na elementy mające na celu uzyskanie gotowości systemu ochrony ludności, z podziałem na obszar przygotowawczy, operacyjny oraz wspólny. W ramach poszczególnych obszarów do funkcji tych zaliczył:

- zarządzanie ryzykiem – decydującym o uzyskaniu informacji na temat poziomu ryzyka wystąpienia sytuacji kryzysowej;
- budowanie gotowości cywilnej – planowanie możliwości zapewnienia działań ochronnych w warunkach niepewności;
- adaptacja strategiczna – uwzględnianie wpływu zmienności otoczenia na przebieg zdarzeń mogących być źródłem sytuacji kryzysowych;
- ochrona – zapewnienie kompleksowej ochrony ludności przed zagrożeniami;

- reagowanie – podejmowanie działań w celu ratowania życia i ograniczenia negatywnych skutków sytuacji kryzysowych;
- odbudowa – przywrócenie do normalności warunków życia osób poszkodowanych skutkami sytuacji kryzysowych;
- komunikacja kryzysowa i zarządzanie informacją – system wymiany informacji i komunikacji kryzysowej;
- dowodzenie, kontrola i koordynacja – sprawne, skuteczne i terminowe podejmowanie decyzji;
- logistyka – zarządzanie procesami logistycznymi na potrzeby ochrony ludności;
- zarządzanie bezpieczeństwem – stworzenie środowiska dla bezpiecznej realizacji zadań ochrony ludności.

Przedstawioną taksonomię uzupełniono charakterystyką luk, które utrudniają lub uniemożliwiają realizację określonych potrzeb w zakresie ochrony ludności i potrzeb, których zaspokojenie może w tym pomóc.

Omówiona taksonomia stanowi wstęp do kolejnej części monografii, stanowiącej istotę rozważań, a dotyczących ewaluacji ćwiczeń. W oparciu o dokumenty OECD autor omówił przykładowe kryteria ewaluacji ćwiczeń (adekwatność, skuteczność, oddziaływanie, spójność, sprawność, trwałość), jako elementy umożliwiające racjonalną ocenę ćwiczeń i uzyskanie rzetelnej informacji na temat celów, jakie uzyskaliśmy w trakcie naszych działań.

Rozważania uzupełniono rysunkami, tabelami i schematami pozwalającymi na zobrazowanie propozycji Autora, co wpływa na pobudzenie wyobraźni czytelnika. Warto podkreślić, że większość materiałów stanowi opracowanie własne Kandydata, co świadczy o głębokiej analizie zagadnienia oraz wiedzy pozwalającej na przedstawienie praktycznych rozwiązań.

W rozdziale trzecim zatytułowanym *Walidacja teorii* Autor zaprezentował sposób walidacji omówionych propozycji w oparciu o koncepcję „punktów kontrolnych”. Propozycja obejmuje udział wyspecjalizowanych ewaluatorów, kompetentnych w zakresie teorii obejmującej ćwiczenie. W procesie badawczym istotne jest, aby wyniki badań znalazły zastosowanie w praktyce, dlatego proces walidacji zaproponowanego modelu oparto na scenariuszu uwolnienia skroplonego gazu ziemnego w trzech wariantach: wolnostojącego zbiornika naziemnego, rurociągu oraz cysterny. W zastosowanej koncepcji zaproponowano wykorzystanie metody „drzewa zdarzeń” umożliwiającej wybranie w trakcie ćwiczenia punktów kontrolnych w takich momentach scenariusza, gdy konieczne jest podjęcie krytycznej decyzji, determinującej dalszy przebieg rozwoju niekorzystnego zdarzenia.

Autor wskazuje na główną zaletę proponowanej metody, jaką jest jej uniwersalność umożliwiająca wykorzystanie podczas różnych form ćwiczeń: mało- i pełnoskalowych, sztabowych oraz aplikacyjnych. Jednocześnie zastosowana metoda analizy „drzewa zdarzeń” pozwala na tworzenie różnorodnych scenariuszy ćwiczeń oraz kontroli ich przebiegu. Stanowi to ważny element wspomagający proces ewaluacji. Autor wskazuje także na wady, jakie mogą wynikać z zastosowania metody, a wśród nich konieczność dokonania przerwy w ćwiczeniach, czyli zachwiania jego ciągłości.

Nasuwa się zatem pytanie, czy Autor widzi możliwość przeprowadzenia tej analizy w inny sposób, a jeżeli nie to jak tego dokonać, aby wprowadzać jak najmniej zakłóceń w czasie ćwiczenia, aby uniknąć ich wpływu na ostateczne wnioski.

Dodatkowo Kandydat przeprowadził walidację zaproponowanej teorii w oparciu o quasi-eksperymentalne badania (m.in. z zastosowaniem metod sondażu diagnostycznego, badań porównawczych, grup fokusowych, analizy klasyfikacji jakości modelu), prowadzonych podczas ćwiczeń z zastosowaniem walidowanej teorii. Ćwiczenia przeprowadzono w ramach dwóch projektów badawczych, krajowego (NCBR) i międzynarodowego (7 Program Badań i Rozwoju Technologicznego UE oraz MNiSW).

Zasadniczą część monografii zamyka rozdział **Wnioski i uogólnienia**, w którym Autor podsumował swoje rozważania na temat zagadnień w niej rozpatrywanych oraz zaprezentował wynikające z tego wnioski. Jeden z najważniejszych dotyczy systematycznej ewaluacji ćwiczeń w oparciu o rzetelnie wypracowaną metodykę stanowi niezwykle ważny element doskonalenia i rozwoju systemu ochrony ludności. Pozwoli ona na wypracowanie wniosków i rekomendacji, które będą możliwe do wdrożenia w systemie.

W dalszej części pracy Kandydat zamieścił **Bibliografię** z jakiej korzystał podczas przygotowywania opracowania. Zawiera ona 542 pozycje w postaci wydawnictw zwartych, artykułów i opracowań opublikowanych w periodykach naukowych i specjalistycznych oraz wydawnictwach zbiorowych, a także raportach z badań, w których uczestniczył i z których czerpał informacje. Uzupełnieniem pozycji naukowych są akty prawne i inne dokumenty (normatywne i standaryzacyjne), które stanowią podstawę podejmowanych działań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa obywateli. Warte podkreślenia jest wykorzystanie 27 publikacji autorstwa Kandydata, które wcześniej opublikował w wydawnictwach zwartych i czasopismach, co świadczy o użytecznym charakterze prowadzonych badań.

Recenzowana monografia stanowi niewątpliwie bardzo cenną pozycję dotyczącą organizacji i ewaluacji ćwiczeń z zakresu ochrony ludności. Jednocześnie jest jedyną, tak obszerną monografią poświęconą realizacji ćwiczeń dotyczących ochrony ludności. Jej kolejną, cenną odśłoną byłaby z pewnością metodyka ewaluacji ćwiczeń w ujęciu praktycznym, dla

podmiotów zarządzania kryzysowego na poszczególnych poziomach administracyjnych, co dałoby możliwość wykorzystania prowadzonych rozważań w praktyce.

3f2. Ocena cyklu publikacji wskazanego jako osiągnięcie naukowe

Jako drugi element osiągnięcia naukowego Kandydat zaproponował cykl siedmiu artykułów naukowych, które miały za cel przeprowadzenie diagnozy poziomu współpracy państw UE w zakresie ochrony ludności w wymiarze indywidualnym i zbiorowym na wypadek wystąpienia zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego, przekraczającego możliwości dokonania reakcji przez jedno państwo na poziomie europejskim i globalnym.

Problematyka podjęta w cyklu artykułów naukowych nawiązuje do głównego nurtu badawczego, jakim jest zagadnienie ochrony ludności, a związana jest z możliwością użycia sił i środków ochrony ludności państw uczestniczących w systemie (głównie państw UE, choć nie tylko) na potrzeby międzynarodowych misji ochrony ludności w Europie, jak również w innych częściach świata.

W swoich badaniach Kandydat przeprowadził analizę porównawczą systemów ochrony ludności w wybranych państwach UCPM, które miały na celu identyfikację i adaptację najlepszych europejskich praktyk na grunt polski. W prezentowanych artykułach założono, że zorganizowana i systemowa współpraca państw członkowskich UE w domenie ochrony ludności w wymiarze multilateralnym UCPM umożliwi sprawniejsze radzenie sobie z zagrożeniami bezpieczeństwa powszechnego na poziomie narodowym, szczególnie tymi, które prowadzą do sytuacji kryzysowej lub kryzysu.

Zaprezentowany cykl artykułów stanowi uzasadnienie zagadnienia dotyczącego mechanizmów ochrony ludności stosowanych w obszarze europejskim. Potwierdzają one konieczność współpracy międzynarodowej w obszarze ochrony ludności, która regulowana jest na zasadach partnerskich między państwami uczestniczącymi w systemie, Unią Europejską, a także innymi państwami świata, które wnoszą prośbę o pomoc w tym zakresie do UCPM.

3g. Informacja o spełnieniu przez Kandydata kryterium dotyczącego wykazania się istotną aktywnością naukową

Jednym z elementów podlegających ocenie w trakcie postępowania o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego jest wykazanie się istotną aktywnością naukową. W mojej opinii dr inż. Tomasz Zwęgliński spełnił ten warunek i wykazał się ponadprzeciętną ak-

tywnością w tym zakresie, w okresie przed złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego. Świadczą o tym następujące fakty:

- aktywność w zakresie działalności publicystycznej:
 - 3 monografie autorskie i współautorskie oraz 9 w roli redaktora naukowego,
 - 22 rozdziały w monografiach,
 - 27 artykułów w czasopismach naukowych.
- udział w realizacji 18 projektów o naukowo-badawczych realizowanych zarówno w ramach krajowej, jak i międzynarodowej sieci badawczej,
- wygłoszenie 32 referatów na konferencjach i seminariach naukowych, w tym wygłoszenie 10 referatów w sesjach plenarnych,
- udział w 58 komitetach naukowych konferencji i seminariów naukowych,
- udział w różnorodnych formach naukowej współpracy w ramach instytucji krajowych i międzynarodowych (towarzystwa, fundacje, stowarzyszenia) jako członek lub ekspert – 24 podmioty,
- członkostwo w komitetach naukowych 8 czasopism naukowych oraz recenzowanie artykułów w licznych czasopismach naukowych,
- recenzowanie 51 prac naukowych publikowanych w czasopismach oraz innych opracowaniach naukowych,
- odbycie 4 staży naukowo-dydaktycznych w różnych ośrodkach naukowych i uczelniach w kraju i za granicą.

Przedstawiony wykaz działań świadczy o bardzo dużej aktywności naukowej Kandydata i potwierdza powyższe stwierdzenie.

3h. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę Kandydata do stopnia naukowego doktora habilitowanego

Istotny wkład w dorobku Kandydata do stopnia naukowego doktora habilitowanego stanowi działalność dydaktyczna, organizacyjna oraz popularyzująca osiągnięcia naukowe. Doktor Tomasz Zwęgliński wykazał się również znaczną aktywnością w tych obszarach. Działalność ta dotyczy realizacji zajęć na studiach I i II stopnia na kierunkach bezpieczeństwo wewnętrzne oraz inżynieria bezpieczeństwa oraz zajęć na studiach podyplomowych w WSPol i SGSP. Uzupełnieniem tej aktywności było także prowadzenie zajęć z trzech przedmiotów ze studentami z zagranicy w ramach programu Erasmus+.

Ważnym elementem działalności nauczyciela jest jego pomoc w przygotowaniu prac kwalifikacyjnych w roli promotora. W tym przypadku Kandydat również odnotował dużą aktywność jako opiekun:

- 28 prac na studiach II stopnia;
- 11 prac na studiach I stopnia (licencjackich);
- 13 prac na studiach I stopnia (inżynierskich);
- 10 prac na studiach podyplomowych.

W obszarze tej działalności wystąpił także jako recenzent 43 prac na studiach I i II stopnia oraz 2 prac na studiach podyplomowych.

Kolejną aktywnością, w ramach której Kandydat wykazał się zaangażowaniem jest działalność organizacyjna. Szczególnie dotyczy to konferencji naukowych, gdzie warty podkreślenia jest jego udział w sferze organizacyjnej, z racji faktu, iż Kandydat uczestniczył w komitetach naukowych 58 konferencji krajowych, w tym w 5 jako ich przewodniczący oraz 53 jako członek komitetu naukowego, co świadczy o jego znacznym wkładzie w propagowanie nauki oraz tworzenie warunków służących przedstawianiu wyników badań własnych, a co za tym idzie inicjowaniu dyskusji naukowej. Warto podkreślić zaangażowanie w komitetach naukowych 3 zagranicznych konferencji naukowych oraz 2 konferencji studenckich.

W celu popularyzacji osiągnięć naukowych dr inż. Tomasz Zwęgliński aktywnie uczestniczył w konferencjach o zasięgu krajowym (27 konferencji i seminariów) i międzynarodowym (5 konferencji), gdzie występował w roli prelegenta, w tym wygłosił 10 referatów w sesjach plenarnych. W ramach wspomnianych konferencji prezentował problematykę, związaną z szeroko rozumianymi zagadnieniami z zakresu bezpieczeństwa, w tym szczególnie problematyki bezpieczeństwa obywateli, ratownictwa oraz pomocy humanitarnej.

Do najbardziej istotnych wśród nich można zaliczyć np.:

1. I Kongres Nauk o Bezpieczeństwie, Paradygmaty, przedmiot poznania, subdyscypliny, 21-22 czerwca 2023 r., Uniwersytet Pomorski w Słupsku, Słupsk. Wystąpienie pt. *Od metodyk do empirycznej metodologii poszukiwania innowacji w ratownictwie i ochronie ludności.*
2. III Ogólnopolska Konferencja Naukowa nt. *Uwarunkowania i konteksty bezpieczeństwa wewnętrznego*, 25 stycznia 2023 r., Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej. Wystąpienie pt. *Użyteczność dynamicznego modelu rozwoju powodzi.*
3. Międzynarodowa Konferencja Naukowa nt. *Protection System for large gatherings of People in Religious Sites*, 28 listopada 2022 r., Nikozja, Cypr. Wystąpienie pt. *Preparedness for CBRN protection.*

4. VII Krajowa Konferencja Naukowa nt. *Racjonalizacja zarządzania jednolitymi formacjami umundurowanymi*, 15 października 2022 r., Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej. Wystąpienie pt. *Badania bezpieczeństwa dużych skupisk ludzkich*.
5. IV Seminarium Naukowe nt. *Współczesny wymiar ochrony ludności i pomocy humanitarnej*, 20 kwietnia 2022 r., Warszawa. Wystąpienie pt. *Unijny Mechanizm Ochrony Ludności*.
6. Krajowa Konferencja Naukowa nt. *Racjonalizacja zarządzania jednolitymi formacjami umundurowanymi*, 2 października 2021 r., Koniaków. Wystąpienie pt. *Quasi-eksperyment jako metoda oceny nowych rozwiązań w ratownictwie i ochronie ludności*.
7. Międzynarodowego Seminarium Naukowego nt. *Współczesne wyzwania bezpieczeństwa*, 27 kwietnia 2021 r., Państwowy Lwowski Uniwersytet Bezpieczeństwa Życia, Lwów, Ukraina. Wystąpienie pt. *Ocena innowacji z zakresu bezpieczeństwa powszechnego w ramach*.
8. Międzynarodowa Konferencja Naukowa nt. *Advanced Crisis Management*, 19-20 luty 2020 r., Bruksela, Belgia. Wystąpienie pt. *Trial evaluation phase – valid element of searching for innovation in crisis management*.
9. Wystąpienie pt. *Współczesne miejsce i rola obrony cywilnej w Systemie Bezpieczeństwa Narodowego RP*, I Ogólnopolska Konferencja Naukowa nt. *Dylematy współczesnej obronności RP*, 6 kwietnia 2017 r., Wojskowa Akademia Techniczna, Warszawa.
10. Konferencja Naukowa nt. *Determinanty skuteczności zarządzania instytucjami publicznymi odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo wewnętrzne*, 22 luty 2017 r., Uniwersytet Jana Kochanowskiego, Kielce. Wystąpienie pt. *Koordinacja działań związanych z ochroną ludności*.
11. Ogólnopolska Konferencja Naukowa nt. *Instytucje publiczne i prywatne w systemie zarządzania kryzysowego – perspektywy i kierunki ewolucji*, 14 listopada 2016 r., Uniwersytet Jana Kochanowskiego, Kielce. Wystąpienie pt. *Globalny wymiar koordynacji działań ochrony ludności i pomocy humanitarnej*.

3i. Informacja o odbytych stażach w instytucjach naukowych

Kandydat odbył staże:

1. Staż naukowo-dydaktyczny w Katedrze Nauk o Bezpieczeństwie Wydziału Nauk Społecznych Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej, w okresie 15 grudnia 2022 r. - 15 marca 2023 r.
2. Staż naukowo-dydaktyczny w Państwowym Lwowskim Uniwersytecie Ochrony Życia (Ukraina), w okresie 27 kwietnia 2021 r. - 26 czerwca 2021 r.
3. Staż naukowo-dydaktyczny w Instytucie Zarządzania na Wydziale Prawa, Administracji i Zarządzania Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, w okresie 10-19 lutego 2017 r.
4. Staż naukowo-dydaktyczny w ramach Programu Erasmus+ w Instytucie Szkolnictwa Wyższego i Badań Naukowych (ISEC) w Lizbonie (Portugalia), 8-12 maja 2017 r.

Celem staży było doskonalenie organizacyjnego i merytorycznego potencjału naukowego oraz warsztatu badawczego, a także wymiana doświadczeń w zakresie organizacji i realizacji badań naukowych i prac rozwojowych oraz stosowanych metod, technik i narzędzi badawczych.

3 j. Członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych

Kandydat jest członkiem licznych organizacji i stowarzyszeń, a także grup roboczych zajmujących się wybranymi zagadnieniami z obszaru bezpieczeństwa, w tym także w zakresie ochrony ludności:

1. Członek Towarzystwa Badań nad Bezpieczeństwem - od 2017 r.
2. Członek Towarzystwa Badań nad Bezpieczeństwem Oddział Sudecki – od 2019 r.
3. Członek The Resilience Advisors Network (RAN).
4. Członek sieci naukowo-badawczej Regionu Morza Bałtyckiego CivPro – Civil Protection Network Członek grupy roboczej Innovation, research and development Europejskiego Stowarzyszenia Szkół Pożarniczych i Ochrony Ludności EFSCA
5. Członek grupy roboczej Educational programs and structures Europejskiego Stowarzyszenia Szkół Pożarniczych i Ochrony Ludności
6. Członek CBRN Center for Excellence on raising awareness on dual-use of chemical materials.
7. Członek European Forum for Disaster Risk Reduction, UN ISDR.
8. Członek Disaster Risk Management Knowledge Center Komisji Europejskiej.
9. Członek FIRE-IN - The first European Fire and Rescue Innovation Network.
10. Członek Practitioners Evaluation Team BroadWay.

11. Członek CERIS - Community of Users on Safe, Secure and Resilient, sieć badaczy i praktyków z zakresu bezpieczeństwa stworzona przez Komisję Europejską (DG HOME).
12. Członek CIRCABC group: Civil Protection training courses group.

Niestety w większości przypadków nie podano stażu członkostwa lub trybu aktywności w wymienionych organizacjach. Oprócz działalności w organizacjach i grupach roboczych doktor inżynier Tomasz Zwegliński wielokrotnie występował jako ekspert grup powoływanych Ad-hoc w razie konieczności prowadzenia prac i wyrażenia opinii w zakresie objętym działaniem grupy.

1. Ekspert EU Research Executive Agency (REA), expert no. EX2014D178103.
2. Ekspert Łotewskiej Rady ds. Nauki (Latvian Council of Science - LCS) ds. oceny projektów naukowo-badawczych w temacie *Preparedness for Emerging Risks in the Baltic Sea Region* (Fundamental and Applied Research Projects, 2023)
3. Ekspert Fundacji na rzecz Nauki Polskiej w ramach Działania 4.4 Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (umowa nr 957/2021/LKE z dn. 18 sierpnia 2021 r.).
4. Ekspert w zakresie współpracy międzynarodowej Mazursko-Podlaskiego Stowarzyszenia Edukatorów od 2018 r. (akt powołania na podstawie Uchwały Nr 1/2018 z dn. 27 marca 2018).
5. Ekspert – zespół ekspercki Corona Crisis Management Team – Uniwersytet w Munster (Niemcy), 2022 r.
6. Ekspert ds. bezpieczeństwa europejskiego w Centrum Badań nad Bezpieczeństwem Transgranicznym w Cieszynie, Akademii Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej (Zaświadczenie z dn. 10 czerwca 2020 r.).
7. Współzałożyciel i członek Komitetu Sterującego CMINE – Crisis Management Innovation Network Europe.
8. Przewodniczący Rady Zarządzającej Europejskiego Stowarzyszenia Szkół Pożarniczych (EFSCA) – 2008-2009.
9. Ekspert ewaluacyjny INEGMA-E2 - Disaster Competence Network Austria <https://www.dcna.at/index.php/de/>.
10. Ekspert Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności - ukończył kursy Community Mechanism Induction – CMI (2007), Operational Management Course – OPM (2012), High Level Coordination (2012), High Level Coordination Refresher – HLCR (2012, 2014).

11. Ekspert Joint Environmental Unit UN Environmental Programme & UN Office of the Coordination of Humanitarian Affairs.

3k. Wykaz członkostwa w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism wraz z informacją o pełnionych funkcjach (np. redaktora naczelnego, przewodniczącego rady naukowej, itp.).

W opiniowanym okresie Kandydat aktywnie uczestniczył w redakcjach naukowych wydawnictw i czasopism naukowych z obszaru bezpieczeństwa, jako redaktor naukowy, członek oraz ekspert. Wśród wymienionych podmiotów znalazły się wydawnictwa zagraniczne.

1. Pierwszy Z-ca Redaktor Naczelnej *Zeszytów Naukowych SGSP* ISSN: 0239-5223; e-ISSN: 2720-0779 (od 2022 r.), lista MEiN 100 pkt. dyscyplina nauki o bezpieczeństwie; Redaktor Merytoryczny w okresie 2019-2022;
2. Pierwszy Z-ca Redaktor Naczelnej - Sekretarz Rady Programowo-Naukowej *Zeszytów Naukowych Pro Publico Bono* ISSN 2544-2481, lista MEiN 70 pkt. dyscyplina nauki o bezpieczeństwie;
3. Redaktor wydania specjalnego *Recent Developments in the Field of Risk and Crisis Management towards Realization of the Sustainable Development Goals, Sustainability*, ISSN 2071-1050, Szwajcaria, lista MEiN 100 pkt. dyscyplina nauki o bezpieczeństwie.
4. Członek zespołu redakcyjnego *Crisis Response Journal*, ISSN 1745-8633, Wielka Brytania.
5. Członek komitetu redakcyjnego czasopisma *Civil security: Public administration and crisis management*, Ukraina.
6. Członek Rady Naukowej Przeglądu Policyjnego ISSN: 0867-5708, e-ISSN: 2719-9614, 2017 r.
7. Członek Rady Naukowej Wydawnictwa Wyższej Szkoły Administracji w Bielsku-Białej.
8. Ekspert czasopisma naukowego *Security Forum* (ISSN 2544-1809).

3l. Recenzowanie opracowań naukowych publikowanych w czasopismach i innych opracowaniach naukowych

Ważnym obszarem działalności Kandydata świadczącym o dużym uznaniu w środowisku naukowym jest jego rola w zakresie recenzowania prac naukowych innych autorów. W analizowanym okresie był on 14rotnie powoływany jako recenzent:

- artykułów przygotowanych do opublikowania w czasopismach naukowych międzynarodowych – 20 recenzji w 8 czasopismach;
- artykułów przygotowanych do opublikowania w czasopismach naukowych krajowych – 31 recenzji w 8 czasopismach;
- monografii – 5 recenzji;
- rozdziałów w monografii – 4 recenzje;
- międzynarodowych projektów badawczych – 24 recenzje 13 projektów badawczych, co objęło ok. 500 raportów sprawozdawczych z realizacji projektów;
- krajowych projektów badawczych – 6 recenzji w ramach 2 projektów badawczych.

4. Współpraca z otoczeniem społecznym i gospodarczym

a. Ekspertyzy lub inne opracowania wykonane na zamówienie instytucji publicznych lub przedsiębiorców

Doktor Tomasz Zwęgliński w okresie podlegającym ocenie był sześciokrotnie powoływany jako ekspert głównie do opracowania koncepcji różnorodnych szkoleń oraz programów szkolenia specjalistycznego dotyczących m.in. zagadnień ochrony ludności oraz prowadzenia działań ratowniczych. Realizowane opracowania powstawały na zlecenie Komendy Głównej PSP oraz Szkoły Głównej Służb Pożarniczych. W ramach współpracy z sektorem gospodarczym uczestniczył w pracach Europejskiego Komitetu Normalizacyjnego nad wdrożeniem zagadnień dotyczących ewaluacji ćwiczeń z zakresu zarządzania kryzysowego.

Niewątpliwym osiągnięciem praktycznym było wdrożenie nowoczesnych rozwiązań na potrzeby zarządzania kryzysowego i ochrony ludności, a także symulatora funkcjonowania Systemu Powiadamiania Ratunkowego uwzględniającego tworzące je komponenty.

b. Udział w zespołach eksperckich lub konkursowych

Kandydat uczestniczył w pracach 7 zespołów eksperckich, których tematyka dotyczyła obszaru prognozowania oraz prowadzenia działań w sytuacjach zagrożenia, w tym zagrożenia pożarowego. Ponadto w ramach ekspertyz zleczanych przez MSWiA wielokrotnie (11 razy) uczestniczył w opiniowaniu programów i projektów dotyczących zagadnień z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej oraz tworzenia systemu ostrzegania i alarmowania przed różno-

rodnyimi zagrożeniami. Jako pracownik SGSP wielokrotnie był powoływany do różnych ciał kolegialnych funkcjonujących w Uczelni.

5. Podsumowanie

Moim zadaniem, jako Recenzenta, było dokonanie oceny osiągnięcia naukowego dr. inż. Tomasza Zwęglińskiego, jego dorobku naukowego oraz wkładu w rozwój dyscypliny nauki o bezpieczeństwie. Zgodnie z *Ustawą z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która posiada w dorobku osiągnięcia naukowe, stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o bezpieczeństwie oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej.

Analizując dane przekazane przez Kandydata do stopnia naukowego doktora habilitowanego można następująco podsumować jego dorobek i aktywność naukową i sformułować wstępne wnioski:

- Kandydat posiada w dorobku **1 monografię naukową** własnego autorstwa wydaną przez wydawnictwo ujęte w obowiązującym wykazie wydawnictw naukowych, a także **2 monografie** współautorskie oraz **9 monografii**, w których pełnił rolę redaktora naukowego;
- Kandydat posiada bogate osiągnięcia naukowe, które można określić, jako **stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o bezpieczeństwie**. Tematyka prezentowana w monografii wskazanej jako osiągnięcie naukowe oraz cykl artykułów powiązanych tematycznie z monografią, a także inne publikacje stanowiące główny nurt badawczy Kandydata dotyczą zagadnień ważnych z punktu widzenia dyscypliny naukowej. Jest to problematyka bardzo istotna z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa i obywateli, gdyż ochrona ludności w sytuacjach kryzysowych to zagadnienie, które będzie zawsze aktualne i wymagało będzie nieustannego doskonalenia systemu, procedur działania oraz sposobu podejmowania decyzji poprzez aktywny udział w ćwiczeniach, treningach oraz innych formach praktycznego doskonalenia. Stąd wszelkie doświadczenia związane z organizacją i prowadzeniem ćwiczeń w zakresie ochrony ludności stanowią istotny wkład we wzbogacenie teorii i praktyki ich doskonalenia.

- Kandydat wykazał się **istotną, a nawet ponadprzeciętną aktywnością naukową** realizowaną głównie we współpracy z instytucjami zewnętrznymi, a w niektórych przypadkach także w instytucji, w której jest zatrudniony. Omawiając podmioty zewnętrzne należy zwrócić uwagę na współpracę z instytucjami zagranicznymi.

6. Wniosek końcowy

Bardzo bogaty dorobek naukowy oraz monografia i cyklu siedmiu artykułów wskazanych przez Pana dr. inż. Tomasza Zwęglińskiego jako osiągnięcie naukowe stanowią istotny wkład w dziedzinę nauk społecznych, w tym przede wszystkim w dyscyplinę nauki o bezpieczeństwie. Potwierdzają one, że kandydat jest bardzo dobrze przygotowany do samodzielnego rozwiązywania zadań naukowych i kierowania zespołami badawczymi. Wskazane osiągnięcie naukowe stanowi uzupełnienie dorobku naukowego, którego wyniki znajdują odzwierciedlenie w publikacjach i pracach naukowych.

W mojej ocenie dorobek naukowy oraz monografia i cykl artykułów przedstawionych jako osiągnięcie naukowe spełniają warunki określone w *Ustawie z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. Nr 218 poz. 1668). Biorąc pod uwagę pozytywne oceny osiągnięć naukowych kandydata, w kontekście warunków określonych w Ustawie, wnioskuję o dopuszczenie dr. inż. Tomasza Zwęglińskiego do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

Jednocześnie analizując całokształt dorobku Pana dr. inż. Tomasza Zwęglińskiego, szeroką współpracę ze środowiskiem naukowym w kraju i za granicą, użyteczny charakter prowadzonych badań na rzecz ochrony ludności przejawiający się w realizacji projektów naukowo-badawczych w ramach programów krajowych, a przede wszystkim europejskich programów badawczych, popularyzacji wyników badań oraz realizację misji przekazywania wiedzy w procesie dydaktycznym **wnioskuję o wyróżnienie dorobku Kandydata**, jako stanowiącego ponadprzeciętny wkład w rozwój dziedziny nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

Wrocław, 29.01.2024r.

.....